

Istenben élünk, mozgunk és vagyunk – hát akkor: legyünk!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az ígét, amelyet megírva találunk az Apostolok Cselekedetei könyve 17. fejezetének a 24.-től a 28. verséig a következőképpen:

„Az Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami benne van, aki mennynek és földnek Ura, nem lakik emberkéz alkotta templomokban, nem szorul emberi kéz szolgálatára, mintha hiányt szenvedne valamiből, hiszen ő ad mindenkinek életet, lehetet és mindent. Az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakjon az egész föld színén, meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait, hogy keressék az Istent, hátha kitapinthatják és megtalálhatják, hiszen nincs messzire egyiküinktől sem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk.”

Urunk, nekünk olyan kézenfekvő, olyan olcsó az, hogy benned élünk, mozgunk és vagyunk, hogy nem óvjuk, nem védjük a környezetünket. Add meg nekünk, hogy *értsük meg* annak az *értékét*, hogy Benned, a Te teremtett világodban élünk, mozgunk és vagyunk, és adj erőt arra, hogy vigyázhassunk minderre. Ámen.

Kedves Testvéreim!

Pál apostolt szerették KisÁzsiában – és ő is szerette KisÁzsiát. Többször kellett a Szentléleknek figyelmeztetnie Pált (ApCsel 16,6-10), hogy végre megértse: Európába kell mennie. Ekkor alapította meg Filippiben és Thesszalonikiben a két első európai gyülekezetet. Az igeszakaszunk beszéde Athénban hangzott el. Athén ekkorra már – múzeumváros lett. Több istenszobor volt már a városban – mint ember. Egyedül a főtéren 13, az éppen uralkodó császár-istennek áldozatot bemutató oltár állt. Képzeljük el Pált, a ránk maradt leírás szerint „alacsony, görbelábú, sasorrú, összenőtt szemöldökű, rövidlátó férfiút”, aki az atléták városában „kis nyomoroncként” azokat szeretné meggyőzni, akik még mindig az egész birodalom véleményformálói. Első próbálkozásai után rá is ragasztották a „spermologosz” gúnynevet, amely az úton-útfélen a szemétből eszegető madár neve volt. De Pál kitartó volt. Szokása ellenére nemcsak a zsinagógában, hanem mindenütt magyarázott. Addig-addig győzködte az embereket, amíg a végén a város 30 tagú tanácsa, az Aereszpagosz elé idézték. Ott kellett beszélnie, ahol egykor Periklész, Demoszthenész és Szókratész beszélt. Először meg szeretette volna nyerni a hallgatóságát. *(Talán emlékszünk retorikából a captatio benevolentiae fontosságára...)* Így azzal kezdte, hogy nagyon vallásosnak látja őket, hiszen még az „Ismeretlen istennek” is állítottak oltárt. Beszédét a kozmosz teremtésével folytatta – ami a görög fülnek jóleső módon ismerős volt. Azonban itt már – jött az első csavar: Isten *nem függ* az embertől, hanem éppen fordítva: *az ember és az egész teremtés függ Istentől*. Utána jött a második csavar: sok száz évvel korábbi görög költőket, Epimenidest, Aratust és Cleanthest idézte, amikor arra figyelmeztette az athéniakat, hogy az általuk lenézett barbárok (így maga Pál is...) ugyanonnan származnak.

A bevezetés után itt érkeztünk el az igehirdetés lényegéhez. **Isten meghatározta az ember elrendelt idejét, és lakóhelyének határait. Mert benne élünk, mozgunk és vagyunk.** Nemcsak Pál, nemcsak az athéni görögök, hanem mi is: Te, kedves testvérem, Te, Te – és én magam is.

Istenben élünk, mozgunk és vagyunk. Mit jelent ez a számunkra? Isten csak az egyik agylebenyünk ingerlése lenne? Maradna-e kimeríthetetlen szépség ebben a mi világunkban – ha ez lenne igaz? Jézus feltámadása csak egy jól megrendezett mérgezési história volt? Maradna-e bármilyen kimeríthetetlen remény ebben a mi világunkban – ha ez lenne igaz?

Kedves Testvéreim! Jó hírem van! Velünk van ma is, itt is az evangélium üzenete! Isten itt van köztünk, mert úgy döntött, hogy Fiát közénk küldi, és megment bennünket – akármit is teszünk saját magunk ellen – és ellene. Isten úgy döntött, hogy benne élünk, mozgunk és vagyunk. Ez az, ami megnyugvást és bizonyosságot ad nekünk. Ahogyan Ágoston imája mondja: „Istenünk, te teremtettél bennünket, nyugtalan a szívünk, ameddig meg nem nyugszik benned.” *Átok* lenne a számunkra, ha a végső állandóságot, a nyugalmat, az öröm és a boldogság házát kereső szívünk, mindig – újra, és újra *csak önmagába ütközne bele*. Lépjünk ki tehát saját magunkból. Induljunk el az embertárs felé. Induljunk el Isten felé – és vegyük észre, hogy már az első lépésünkkel is elindultunk a teremtett világ egésze felé. **Mert Isten az, amiben mi élünk, mozgunk és vagyunk.** Nemcsak az igaz a szeresd felebarátodat, mint tenmagadat legfőbb parancsolatban, hogy irgalmas samaritanusként hajoljunk le a szenvedő emberhez, és segítsünk neki, hanem az is igaz (*és nem kevésbé igaz!*), hogy **szerezzük az egész teremtett világot – úgy, mint önmagunkat. Hirdessük ezt szavakkal is, de leginkább: az életünkkel. A körülöttünk élő embereknek ugyanis joga van az evangélium bizonyosságára. Az evangéliumnak a mibennünk – a mi egymással és a természettel összhangban élő életünkben – megmutató bizonyosságára.**

Mi történt akkor, amikor Pál elmondta a feltámadás evangéliumát, jó hírét a görögöknek? Egyesek gúnyolódtak. Mások azt mondták, hogy „majd meghallgatunk erről máskor is”. Megint mások félreértették Pált, és azt hitték, hogy Jézusról és a Feltámadás nevű feleségéről beszélt nekik. Ők nagy készséggel állítottak volna oltárt ennek az új istenpárnak is... De volt az Areoszpagosz tanácsának harminc tagja közül egy: Dénes – aki megtért. És voltak vele még néhányan, köztük egy Damarisz nevű asszony is.

Nem ismerős ez a helyzet – ma is? Mi történik, ha valaki drámai hangon elmondja, hogy a föld átlaghőmérséklete több mint fél fokot nőtt az elmúlt ötven évben? Fél fok??? Fél évszázad alatt? Kisbarátom... Hát hülye vagy te? Nincs neked nagyobb gondod ennél? Vagy valaki tragikus hangon felsorolja, hogy kihalt a kacagóbagoly, az óriásvöcsök, az álarcos páfrányposzáta, a gyomorköltő béka, a fehér farkú erszéyesnyúl, a fáradhatatlan galapagosi rizspatkány, és még a guadelopi karakara is kihalt – a rajta speciálisan élősködő tetvekkel együtt. Mondd: te komolyan begolyóztál? Hát kit érdekel Magyarországon a guadelopi karakara a tetveivel? Tényleg nincs más gondod? Aki kicsit elnézőbb a beszélő elmebajossal szemben, az legyint, és azt mondja: „majd meghallgatunk erről máskor is”. Van időnk. Ha tíz év múlva hallgatunk meg, akkor maximum még egy tized fokkal melegebb lesz. Ki az, aki érzi ezt? Senki. A még elnézőbbek azt mondják, hogy jól van barátom, nyomtatunk neked plakátot, kapsz szórólapot is, sőt, még kacagóbaglyos recycled papírpoharat is adunk. Menj az aluljáróba, és osztogasd. Mi meg majd ott állunk a végében, és röhögünk...

Pedig aki így gondolkodik, az homokba dugja a fejét, és semmit nem tud arról, hogy hogyan működnek a komplex rendszerek, a hálózatok. Amikor egy bonyolult rendszer egyensúlya eltolódik – akármilyen kicsi is ez az eltolódás, ha folyamatosan egy irányba megy, mint ahogyan a hőmérsékletemelkedés –, akkor elsőként a szélsőséges jelenségek gyakorisága nő meg. Szélsőségesen nagy aszály, szélsőségesen óriási erdőtüzek, szélsőségesen sok eső (*amikor éppen van...*), szélsőséges erejű viharok... Nem ismerősek ezek a napi hírekből? Nem találkoztunk a következményeikkel már mi magunk is? Dehogynem!

Minden komplex rendszer, minden nagyobb hálózat stabilitását a gyenge kapcsolatai tartják fenn. Nem a legelterjedtebb fajok azok, amelyek a stabilitást garantálják, mindközül pedig a legkevésbé: a túlszorodott emberiség. Az ökológiai stabilitást éppen azok a fajok garantálják, amelyeket nem is ismerünk: a kacagóbagoly, az óriásvöcsök, az álarcos páfrányposzáta, a gyomorköltő béka, a fehérfarkú erszényesnyúl, a fáradhatatlan galapagosi rizspatkány, és még a guadelopi karakara is, a rajta speciálisan élősködő tetvekkel együtt. És borzasztóan nagy tragédia, hogy a felsoroltakat már nem is ismerhetjük meg soha – csak kitömve, a múzeumban. **Minden ilyen elveszett fajjal az egész föld, az egész emberiség túlélésének egy esélye pusztul el.** Mert lesz olyan járvány, amire éppen az a tetű segíthetné a megfelelő immunválaszt, ami ott élt a karakarán. De már egyikük sem él...

Az Istent nem ismerő ember bizonytalanságban él. Ezt a bizonytalanságát minden áron csökkenteni akarja. A természet leigázása a bizonytalanság csökkentésének egy igen ősi vágya volt. Kedves Testvéreim! Győztünk! Sikerült! Leigáztuk a természetet! Csak az a baj... – hogy a bizonytalanság ezzel csak nőtt (aszály, erdőtűz, eső, vihar, stb. stb.) és nem csökkent... Ötven évvel ezelőtt – *amikor én még kisserác voltam* – minden tankönyv „az ember természetátalakító munkája gyönyörűségével” volt tele. És az első igazán komoly hazai tiltakozás ez ellen, a bős-nagymarosi vízlépcső építésének a megghiúsítása csak 34 évvel ezelőtt volt. Az ipari forradalom óta élő generációk mind-mind egy nagy bocsánatkéréssel tartoznak az összes utánuk jövőeknek. **Kényelemben élhetünk – de ennek a jövőnk az ára. Akarunk-e így kényelemben élni? Ez a kérdés.**

Kedves Testvéreim! Megtanultuk azt, hogy hogyan kell kényelemben élni, és elfelejtettük azt, hogy hogyan kell Istenben élni, mozogni és lenni. Rohanunk: tiporjuk magunk alá a percek, az órákat – az embereket és a természetet. Folyamatos hangzavarban élünk. Rettegünk a csendtől. Mert Isten csendjében szembesülnünk kellene önmagunkkal. Mert Isten csendje ráébresztene bennünket arra, hogy mennyire kiszolgáltatottak vagyunk – Neki. **Rádöbrentünk-e már arra, hogy az Istennek való kiszolgáltatottságunk mennyire, de mennyire jó? Mert a kiszolgáltatottságunk felvállalása adja meg azt nekünk, hogy Istenben élünk, mozgunk és vagyunk.** Milyen volt szombaton a buli? Ez itt a kérdés... Ez itt a kérdés??? – Válasszatok! – hogy Petőfit idézzem – korunknak megfelelően. Nem lehet homokba dugni a fejünket... *Fél fok? Kihalt karakara? Ugyan már!!! Háború a szomszédban? Ugyan már!!! Kiöntötték a szlovéneket? Ugyan már!!!*

Amikor néhány napja az úszásból jöttem, a buszmegállóban nem tudtam leülni, mert foglalt volt a pad. Állva maradtam. Kerestem a helyem. És egy addig még soha nem látott szemszögből nézve egy akácfa gyönyörűsége lenyűgözött. Gömb alakú, a teljességet mutató koronája volt, és gyönyörű, szabályos-szabálytalansággal tekergő ágai. Úgy éreztem, hogy ott áll a fában elém állva – Isten. És én akkor gondolatban leborultam a fában elém álló Isten előtt, és bocsánatot kértem tőle, hogy nem tudok eléggé vigyázni erre a fára, és semmilyen teremtményére, mert zabálom fel, és pusztítom el ezt a világot a habzsoló létezésemmel.

Ahogy a gregorián ének mondja: *Media vita in morte sumus.* Az élet közepén a halálban vagyunk. **Csakhogy, Kedves Testvéreim! Számunkra a halál nem halál, hanem feltámadás. Találkozás Istennel és az Ő Fiával, a megváltó Jézussal. Az Ő valódi teljességükkel. Amelyet már itt e földön megélve, benne mozogva megtanulhatjuk, hogy mit jelent a szó teljes értelmében az, hogy: vagyunk.** Ámen.